

Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερική θαυμάτων διήγησις τῆς μακαρίας
καὶ αἰοιδίμου¹⁷⁴⁶ Μαρίας τῆς νέας (BHG 1164)

Εὐλόγησον

1. Ἐπὶ μὲν τῶν ἔξωθεν ἀγῶνων ἄνδρες μόνοι καλούμενοι ἀγωνίζονται
καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ σώματος ἐπιδείκνυνται, τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς στάδιον οὐκ
ἀνδράσι μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναιξὶν ἠνέωκται, καὶ ὁ ἀθλοθέτης Χριστὸς¹⁷⁴⁷
κοινὰ τὰ γέρα καὶ τοὺς στεφάνους ἑκατέρῳ τῷ γένει φιλοτίμως ἀποχα-
5 ρίζεται, καὶ οὔτε γένος, οὔτε τύχη, οὔτε ἡλικία¹⁷⁴⁸ οὔτε σώματος ἀσθένεια,
οὔτε βίου διαίρεσις, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τοῖς βουλομένοις ἀγωνίζεσθαι κώλυμα
γίνεται. Οὐδὲ γὰρ ἀνὴρ μὲν ἐνταῦθα παραλαμβάνεται, γυνὴ δὲ ἀφίεται,
οὐδὲ δεσπότης μὲν καὶ πλούσιος ἄξιος τοῦ ἀγῶνος κρίνεται, δοῦλος δὲ
καὶ πένης ἀπόβλητός ἐστι καὶ ἀνάξιος, οὐδὲ ὁ μὲν τέλειος τὴν ἡλικίαν καὶ
10 εἰς ἄνδρας ἤδη τελῶν ἐγκρίνεται, ὁ δὲ ἀτελής ἔτι καὶ νήπιος ἀποδοκιμά-
ζεται, οὐδὲ τοὺς μὲν τὸν ἄζυγα βίον ἐλομένους ὁ ἀγωνοθέτης δέχεται, τοὺς
δὲ τὸν τοῦ γάμου ζυγὸν ὑποδύντας οὐκ ἀποδέχεται, ἀλλὰ πᾶν γένος καὶ
ἀξίωμα καὶ ἡλικία καὶ βίου εἶδη εἰς τὸν καλὸν τοῦτον ἀγῶνα κέκληται,
15 βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί, ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς, νεα-
νίσκοι καὶ παρθένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων. Οὕτω καὶ τὴν μακαρίαν
Μαρίαν, τὸ θαῦμα τῆς καθ' ἡμᾶς γενεᾶς, ἣν ὁ λόγος ἡμῖν ὑπόθεσιν ἐνε-
στήσατο, καὶ γυναιῖκα οὖσαν καὶ ἀνδρὶ συζευχθεῖσαν καὶ τέκνα σχοῦ-
σαν,¹⁷⁴⁹ οὐδὲν οὐδαμοῦ διεκώλυσεν εὐδοκιμῆσαι παρὰ Θεῶν, οὐκ ἀσθένεια
φύσεως, οὐ τὰ τοῦ γάμου δυσχερῆ, οὐ παιδοτροφίας ἀνάγκη καὶ μέριμνα,
20 ἀλλὰ ταῦτα μᾶλλον καὶ ἀφορμὴν αὕτη ἔσχεν εὐδοκιμήσεως, καὶ μαται-
άζοντας ἔδειξεν καὶ προφάσεις πλάττοντας ἐν ἀμαρτίαις τοὺς ταυτὰ τε
καὶ τὰ τοιαῦτα ἐμπόδιον πρὸς ἀρετὴν εἶναι λέγοντας καὶ νομίζοντας. Ἄλλ'
ἄνωθεν τὰ τῆς μακαρίας διηγητέον ὡς οἶόν τε.

2. Εἶχε μὲν τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας Βασίλειος, οὐχ ὁ τῆς πορφύρας
βλαστός, ἀλλ' ὁ Μακεδών, ὁ ἐξ ἵπποκόμου βασιλεὺς καταστάς, ὁ τὸν
Μιχαὴλ ἐκεῖνον ἀπεκτονώς, ἐφ' οὗ τὰ μὲν τῶν εἰκονομάχων ἐπαύθη
φρυάγματα, τὰ δὲ τῆς ὀρθοδοξίας ἀναθάλλειν ἤρξατο δόγματα, ὃν Θεο-

1746. αἰοιδίμου καὶ μακαρίας K

1747. Θεός K ed.

1748. οὔτε ἡλικία om. K ed.

1749. καὶ τέκνα σχοῦσαν om. K

- 5 φίλου μὲν τοῦ ὑστάτου ἐν εἰκονομάχοις υἱὸν ἢ ἱστορία παρέδωκεν, ἢ δὲ
τοῦ οἴνου πλείων πόσις κωμωδεῖσθαι πεποίηκε, τὸν μεθύοντα καλεῖσθαι
τοῦτον παρασκευάσασα. Αὐτὸν δὲ οὖν τοῦτον ἀνελὼν ὁ Βασίλειος, εἰς
ἐαυτὸν τὴν βασιλείαν μετέστησε. Τούτου δὲ βασιλεύοντος ἐγένετό τινας
10 τῶν κατὰ τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν μέγα δυναμένων εἰς τὴν μεγάλην Κων-
σταντίνου πόλιν¹⁷⁵⁰ ἔλθειν καὶ τούτῳ δὴ προσελθεῖν τῷ βασιλεῖ Βασιλείῳ.
Ὁ δὲ τοὺς ἀνδρας ἀσμένως ἐδέξατο καὶ δάροις ἡμέψατο καὶ ἀξιώμασιν
ὑψωσε καὶ ταῖς πρώταις τιμαῖς ἔδοξάσθη. Ἐκείνων οὖν εἰς καὶ ὁ τῆς
σεμῆς Μαρίας πατὴρ ἐγνωρίζετο. Τούτῳ δὲ δύο μὲν υἱοί, τρεῖς δὲ θυγατέρες
15 ἐγένοντο, ὧν αἱ μὲν δύο ἀνδράσιν, ἔτι περιόντος τοῦ πατρὸς, ἐξεδόθησαν,
ἢ δὲ παρ' ἡμῶν εὐφημουμένη Μαρία, ὑστάτη τῶν παιδῶν οὖσα, τοῦ τε-
κόντος ἀποθανόντος, παρὰ τῇ μητρὶ κατελείφθη καὶ ταύτῃ συνώκει καὶ
παρ' αὐτῆς ἀνήγετο. Τῷ γε μὴν ἀνδρὶ¹⁷⁵¹ τῆς ἀδελφῆς Μαρίας (Βάρδας
δὲ ἐκεῖνος ὁ Βρατζῆς ὠνομάζετο), προάστειον ἦν κατὰ τὴν ἐν Θράκῃ Με-
σήμην, ὅπερ ἐξ ἐκείνου εἰσέτι καὶ νῦν «τοῦ Βρατζῆ» ἐπιλέγεται. Εἰς τοῦτο
20 δὲ οὖν τὸ κτησιδίον¹⁷⁵² πλειστάκις ἐξιόντι τῷ Βάρδῳ, συνήθης καὶ φίλος
Νικηφόρος τις¹⁷⁵³ δρουγγάριος γίνεται, ἐκ χωρίου τινὸς ὀρμώμενος, ὃ τὰς
Καμάρας ἐπονομάζουσι. Τῷ δὲ χρόνῳ συναυξομένης¹⁷⁵⁴ αὐτοῖς¹⁷⁵⁵ τῆς φι-
λίας καὶ προιούσης ἐπὶ τὸ μείζον, ἐπισφύγγειν αὐτὴν ἔτι μᾶλλον ὁ Βάρδας
ἠπέεγετο,¹⁷⁵⁶ καὶ δεσμὸν ἐπενόει στερρόν τε καὶ ἀρραγῆ. Ὅμιλῶν οὖν ποτε
25 τῷ Νικηφόρῳ, «ἐπειδή», φησὶν, «φίλτατέ μοι ἀνδρῶν, οὕτως ἐκ συνη-
θείας ἀλλήλοις συνεκράθημέν τε καὶ συνεδέθημεν, δίκαιον ἦγῃμαι τὸν
δεσμὸν τοῦτον τῆς ἀγάπης βιαιότερον θεῖναι καὶ τελώτερον, καὶ τὰ τῆς
ἀγχιστείας τούτῳ προσθεῖναι ἄμματα, ἵνα διπλῆ συνδεσμώμεθα, μετὰ
τῆς συνηθείας προσλαβόντες καὶ τὴν συγγένειαν.» Ἐἶτα καὶ οὕτως αὐτῷ
30 καταλέγειν ἄρχεται «ἔστι τῇ ἐμῇ συζύγῳ ἀδελφῇ παρθένος, καὶ ἡ παρ-
θένος σφόδρα καλῆ, οὐ μόνον καλῆ τὴν ὄψιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν, ὡς
ἀντιλάμπειν τὸ ἔσωθεν κάλλος τῷ κάλλει τοῦ σώματος. Ταύτην, εἰ δοκεῖ

1750. Κωνσταντινούπολιν Κ

1751. om. Κ

1752. κτησιδίον Κ

1753. τίς Νικηφόρος Κ

1754. συναυξομένοις ante correctionem V, συναυξανομένης Κ

1755. αὐτῆς Κ

1756. ἐπέεγετο Κ

καὶ Θεῶ, λῆψαι σεαυτῶ εἰς γυναιῖκα, κἀντεῦθεν λοιπὸν ἄλυτον τὴν ἀγάπην
 τηρήσωμεν, ἐμοὶ δὲ μελήσει,¹⁷⁵⁷ ὅπως ἡ μήτηρ τῆς κόρης πεισθήσεται καὶ
 35 τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς κατανεύσει.» Δέχεται¹⁷⁵⁸ τὸν λόγον ἠδέως ὁ Νι-
 κηφόρος, καὶ μηδὲν μελλήσαντες¹⁷⁵⁹ τὴν¹⁷⁶⁰ Κωνσταντίνου καταλαμβά-
 νουσι καὶ εἰς λόγους ἔρχονται τῇ μητρὶ τῆς κόρης περὶ τοῦ πράγματος, ἡ
 δὲ πείθεται καὶ τὴν θυγατέρα τῷ Νικηφόρῳ συζεύγνυσι, καὶ οὕτως ἡ καλ-
 λίστη Μαρία οὐκαδε ἐξιόντι τῷ ἀνδρὶ συνέπεται.

3. Ἐπεὶ δὲ οὔτε μύρον ἔστι λαθεῖν κενούμενον,¹⁷⁶¹ κἂν ὅτι μάλιστα κρύ-
 πτηται (κηρύττει γὰρ ἡ εὐωδία αὐτό), οὔτε ἀρετὴν ἐνεργουμένην (τὰ γὰρ
 ἔργα ταύτην μηνύουσιν), οὐκ ἔλαθεν οὐδὲ ἡ σεμνοτάτη γυναικῶν αὕτη τῷ
 5 πνεύματι ζέουσα καὶ τῷ Κυρίῳ δουλεύουσα. Ταῦτά τοι καὶ θαῦμα τοῖς
 περιοικοῦσιν ἐτύγχανε καὶ ἐν τοῖς ἀπάντων ἔκειτο στόμασιν. Οἷα γὰρ
 αὐτῆς¹⁷⁶² τὰ σεμνολογήματα; Εἰκῶν ἦν τῆς πραότητος, στήλη τῆς σω-
 φροσύνης, φιλοθείας ὑπόδειγμα, τύπος ἐλεημοσύνης, τῆς εἰς πάντας εὐλαβείας
 παράδειγμα. Οὐκ εἶδεν¹⁷⁶³ τις ταύτην ὀργιζομένην εἰκῆ, οὐ θεραπευοῦ-
 10 σιν¹⁷⁶⁴ ἐκτείνασαν μάστιγας, οὐ φθεγξαμένην ὑβριστικῶς. Ἀγαπητὰ σφό-
 δρα τὰ θεία ἠγείτο σκινώματα, ὡς δύνασθαι μετὰ τοῦ Δαυὶδ αὐτὴν λέγειν
 «ἠγάπησα, Κύριε,¹⁷⁶⁵ εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκινώματος δόξης
 σου.» Οὐκ ἠνέσχετό ποτε στυγνὸν ἢ κενὸν ἀποπέμψαι τὸν οὐτινοσοῦν
 τῶν ἀναγκαίων δεόμενον, ἀλλ' ἀπῆλθεν ὁ προσιών, λαβὼν ὅπερ ἐβούλετο.
 15 Τοὺς ἱερεῖς ὡς Θεοῦ λειτουργοὺς καὶ ταμίας φρικτῶν καὶ μεγάλων μυ-
 στηρίων ὑπερβαλλόντως ἐτίμα, τοὺς μοναχοὺς ὡς πατέρας ἑώρα καὶ ἐπὶ
 πᾶσι τὸ καλὸν χρῶμα τῆς αἰδοῦς εἶχεν αὐτῇ ἐπαιθοῦν. Ἐὼ λέγειν τὴν
 ἀγαθὴν οἰκουρίαν, τὴν φιλεργίαν, τὸ περὶ τὴν ἐσθήτα λιτὸν¹⁷⁶⁶ καὶ
 ἀπέριττον, τὸ περὶ τὴν τράπεζαν ἐγκρατές, τὰ ἄλλα, οἷς ἐκεῖνη ἀνεπιτη-

1757. μελήσει V K

1758. Δέχεται scripsimus: Ἔχεται V K ed.

1759. μελήσαντες V K ed.

1760. τὴν scripsimus: τῆς V K ed.

1761. κενούμενον scripsimus: κινούμενον V K ed.

1762. αὐτοῖς K

1763. οἶδεν K

1764. sic pro θεραπευοῦσιν

1765. Κύριε, ἠγάπησα K

1766. λιττὸν V K

δεύτως¹⁷⁶⁷ ἐκέχρητο. Ἄλλα πῶς ἂν παρέλθοιμι τὴν¹⁷⁶⁸ περὶ τοὺς θεοὺς
 20 ναοὺς σπουδῆν, πῶς ἂν παραδράμοιμι τὸν σύντονον δρόμον, πῶς ἂν σι-
 γήσαμι τὸ περὶ τὰς εἰς Θεὸν ὑμνωδίας ἐμμελὲς καὶ νηφάλειον;¹⁷⁶⁹ Οὐκ ἦν
 αὐτῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ οἶκος εὐκτήριος, ἀλλ' εἰς τὴν καθολικὴν τῆς κώμης
 ἐκκλησίαν ἐσπέρας καὶ πρωὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐβάδιζεν τῆς συνάξεως, καὶ
 τὴν προθυμίαν οὐδὲν ἐξέλυσεν, οὐκ ἀέρος ἀταξία, οὐ μεταβολὴ τῶν ὥρων,
 25 οὐ θέρους θερμότης, οὐ χειμῶνος ψυχρότης, οὐκ ὄμβρος, οὐ νιφετός, οὐ
 τὸ τῆς ὁδοῦ διάστημα ὑπὲρ τὸ στάδιον ὄν, οὐ ποταμὸς ἐφ' ἐκάστης δια-
 βαινόμενος. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις, οὐκ ἦν οὐδ' ἀβρόχῳ ποδὶ πορεύεσθαι,
 ἀλλὰ δι' ὕδατος ἔδει διέρχεσθαι. Ἐπ' οὐδενὶ γοῦν τούτων ἀπάντων ἢ τὴν
 ψυχὴν ἀνδρείαν ἐν γυμνασίῳ τῷ σώματι φέρουσα κατεμαλακίσθη ποτέ,
 30 ὡς ἀπολειφθῆναι τῆς τοιαύτης ἀγαθῆς πορείας, εἰ μὴ νόσος σφοδρὰ διε-
 κώλυσεν. Ἐν μέντοι τῇ ἐκκλησίᾳ σχολάζουσα, οὐχ ἀπλῶς ἀφωσιούτο τὴν
 ἄφιξιν,¹⁷⁷⁰ μέρος δέ τι κρυφῆ ἀπολαμβάνουσα τοῦ ναοῦ, οὐ πρότερον
 ἐπάυετο¹⁷⁷¹ γοῦν κλίνουσα, ἕως συχνοῖς τοῖς ἰδρώσιν ἐπὶ τὴν γῆν φερο-
 μένοις ἠλέγχετο κάμνουσα. Ὅτι μὲν οὖν σφόδρα φιλόθεος ἦν ἢ μακαρία,
 35 δυνατὸν ἐντεῦθεν τεκμήρασθαι. Ὅτι δὲ καὶ περὶ τοὺς ὁμογενεῖς συμπαθῆς
 καὶ φιλόανθρωπος ἐχρημάτισε, παραστήσει τὸ νῦν ῥηθησόμενον. Ἡκέ ποτε
 ὁ τοὺς δημοσίους εἰσπραττόμενος φόρους (διοικητὴν οἶδε τοῦτον καλεῖν
 ἢ συνήθεια), καὶ τοὺς τὴν κώμην οἰκοῦντας κατεῖχε καὶ εἰς φυλακὴν ἐν
 στρέβλαις παρεδίδου, μὴ ἔχοντας¹⁷⁷² ἀποδοῦναι τὸ ἀπαιτούμενον. Τί οὖν
 40 ἢ φίλοικος ἐκένη ψυχῆ; Ἐπαθέ τι πρὸς τὴν ἀκοήν, οὐκ ἔφερεν οὕτω
 πάσχειν κακῶς τοὺς τῆς κώμης οἰκίτορας, ἀπέιδε πρὸς τὴν ἑαυτῆς
 οὐσίαν, χρυσίον ἐζήτηε πρὸς ἐλευθερίαν τοῖς πάσχουσιν, οὐχ εὔρισκε τοῦτο
 παρ' ἑαυτῇ, φίλοι κιχρώσιν αὐτῇ¹⁷⁷³ τὸ ζητούμενον, καὶ λαβοῦσα τὸ δά-
 νειον, πέμπει διὰ τινος ἀνθρώπου χρηστοῦ τῷ εἰσπράττοντι καὶ τοὺς δε-
 45 σμώτας ἐκλύεται. Οἱ δὲ τῆς εἰρκτῆς ἀπολυθέντες οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν
 ἕκαστος, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ῥυσαμένην ἄπαιτες ἔρχονται, χαίροντες, εὐφημοῦν-

1767. ἐγκρατές, τὰ ἄλλα οἷς ἐκείνη post ἀνεπιτηδεύτως iteravit V

1768. om. K

1769. scripsimus: νηφάλαιον codd., νηφάλιον ed.

1770. ἀφοσιούτο (ἀφοσιούται K ed.) τὴν ἄφηξιν V

1771. ἐπάβετο V

1772. corr. ed.: ἔχοντας V K

1773. αὐτοὶ K

τες, τὴν εὐεργεσίαν κηρύττοντες. Τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτον, ἐν¹⁷⁷⁴ ἐκ πολλῶν
καὶ ἀντὶ πολλῶν ἔν, ἐν ἀρχαῖς φιλανθρωπίας τεκμήριον. Τί δαὲ ἐν τοῖς
περιστατικοῖς καὶ τοῖς πειρασμοῖς, πότερον ἀγεννῶς κατέπιπτε καὶ
50 ἐμαλακίζετο, ἢ τοῦναντίον γενναίως ἔφερε καὶ ἠνδρίζετο; Ἡ¹⁷⁷⁵ πάντως
οὐκ ἦν εἶδος ἀφιλόσοφον εὐρεῖν ἐν αὐτῇ, οὐδ' ἐν ταῖς συμφοραῖς ἐλέγ-
χεσθαι¹⁷⁷⁶ τὴν¹⁷⁷⁷ φιλόθεον. Δηλώσει δὲ τὰ ἐξῆς.

4. Τοῦ γάμου καρπὸς αὐτῇ παιδίον ἄρρεν ἐγένετο καὶ τὸ βρέφος Ὀρέ-
στην ὠνόμασεν. Πέμπτον δὲ τῆς ἡλικίας ὁ παῖς εἶχεν ἔτος καὶ τῇ τοῦ θα-
νάτου δρεπάνῃ ἀώρως θερίζεται. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἔκλαιον ἀπαρακλήτα
καὶ ἀτάκτως ἐκόπτοντο, ἢ δὲ (μήτηρ ἦν), ἐστρέφετο μὲν ὡς¹⁷⁷⁸ εἰκὸς τὰ
5 σπλάγχνα καὶ ἐσπαράττετο, ἔμενε δὲ καθ' ἑαυτὴν στενάζουσα καὶ εἰς
φανερὰ ἐξέπιπτε δάκρυα, οὐ μὴν καὶ ἄσεμνόν τι ἐπεδείξατο, οὐ τὴν κόμην
ἐσπάραξεν, οὐ τὰς παρειὰς ταῖς χερσὶν ἤσχυεν, οὐ τὸν χιτῶνα διέρρηξεν,
οὐ κόνιν τῆς κεφαλῆς κατεχέατο, οὐ βλάσφημον ῥῆμα προήκατο, ἀλλὰ
10 ἐπιδακρύσασα, εὐχαριστοῦσα ἦν τῷ ταμίᾳ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, καὶ
ἠρεμαία¹⁷⁷⁹ φωνῇ καὶ καθεστῶσῃ τῇ διανοίᾳ τὰ τοῦ Ἰωβ μεγαλοψύχως
ἐφθέγγετο «ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν,
οὕτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας.»
Οὕτω μεθ' ὑπομονῆς καὶ εὐχαριστίας¹⁷⁸⁰ ἔφερε τὰ συμπίπτοντα. Εἰ γὰρ
15 μονογενοῦς υἱοῦ τελευτῆν οὕτω γενναίως ἐδέξατο, τί τῶν ἄλλως ἀλγυνόν-
των¹⁷⁸¹ οὐκ ἂν εὐχερῶς καὶ μετρίως ἤνεγκε;

5. Τί τό μετὰ τοῦτο; Δεύτερον ἔσχεν υἱὸν ἡ Μαρία, καὶ τοῦτον Βαρ-
δάνην ὠνόμασεν. Εἶτα τὴν ἐπὶ Βιζύης ἐστείλατο, καὶ ἡ αἰτία τῆς μετοικίας
τοιαύτη ἦν. Μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Βασίλειον Λέων ὁ σοφὸς καὶ
Ἀλέξανδρος οἱ τούτου παῖδες τὴν ἀρχὴν διεδέξαντο, ὁ δὲ τῶν Βουλγάρων
5 ἄρχων Συμεών, Χριστιανοῦ μὲν φέρων προσηγορίαν, ἀνὴρ δὲ χρηματίζων

1774. ἦν K ed.

1775. ἦ K ed.

1776. ἐλέχεσθαι V

1777. an τὸ scribendum?

1778. στρεφομένη ὡς K

1779. ed.: ἠρεμέα V, ἠρεμία K

1780. εὐχαριστείας V K

1781. ἀλγινῶν K, ἀλγεινόντων ed.

αϊμάτων τέλειος, ἐπιστρατεύει¹⁷⁸² τηνικαῦτα Ῥωμαίοις καὶ πολὺν φόνον ἐργάζεται. Τότε τοῖνυν ὁ τῆς Μαρίας ἀνὴρ Νικηφόρος ἀριστεύει τοῖς Βουλγάροις μαχόμενος καὶ ψήφω τῶν κρατούντων εἰς τὴν τῆς Βιζύης τοῦρμαν ἐκπέμπεται, καὶ δὴ τὴν πόλιν ταύτην σὺν γυναικί¹⁷⁸³ καὶ τέκνοις
 10 καταλαμβάνει. Ἐνταῦθα ἡ μακαρία¹⁷⁸⁴ τὸν μὲν τόπον ἤμειψεν ἀπὸ κώμης εἰς πόλιν μετελθοῦσα, τὸν δὲ τρόπον οὐκ ἤμειψεν, ἀλλὰ τῆς ἰδίας προθέσεως εἶχετο. Χήραις τε γὰρ¹⁷⁸⁵ καὶ ὀρφανοῖς ἐπήρκει καὶ μοναχοῖς, τοῖς τε ἐν σπηλαίοις καὶ τοῖς ἐν οἰκίσκοις ἑαυτοὺς ἐγκλείουσιν, ἐχωρήγει¹⁷⁸⁶ τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν, ἱερεῖ δέ τινα συνήθει χρωμένῃ, διὰ τούτου τῆς εὐκοσμίας
 15 τῶν πέριξ ναῶν ἐπεμέλετο. Ἐν μέντοι τοῦτο μόνον ἠλλοίωσεν, ὅτι μηκέτι τὴν ἐκκλησίαν ἐφ' ἐκάστης ὡς πρότερον κατελάμβανεν, ἀλλ' οἴκοι τὰς προσευχὰς ἐποιεῖτο τῇ τῆς θεομήτορος εἰκόνι προσπίπτουσα καὶ τὰς καταλλήλους ψάδὰς προσάδουσα μετὰ καὶ τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν καὶ ταύτην γὰρ καλῶς ἠκριβώσατο. Τὴν γε μὴν ἠλλοίωσιν ταύτην¹⁷⁸⁷ οὐ ῥαθυμία
 20 οὐδ' ὄκνος εἰργάσατο, ἀλλὰ σώφρων αἰδῶς καὶ τὸ μὴ βούλεσθαι ὡς ἐν πόλει πολυανθρώπῳ πᾶσιν ἀκρίτως ὀραῖσθαι, ξένοις τε καὶ αὐτόχθωσι.¹⁷⁸⁸ Τοῦτο μὲν οὖν¹⁷⁸⁹ ὡς μόνον καινοτομηθὲν ἐπεσημηνάμεθα, τὰ δ' ἄλλα ὡσπερ σειρά τις ἀλληλουχούμενα, τὴν ἀρμονίαν ἀκριβῶς ἔσωζεν. Ἦκουσεν ἡ ἀοιδμος τῆς τοῦ σωτήρος φωνῆς, «μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν
 25 τούτων», καὶ τοὺς ἐκείνων ἀγγέλους τῆς περὶ αὐτοὺς κηδεμονίας ἔχειν ἠπέιγετο μάρτυρας. Ἀμέλει, κἄν οἰκέτης προσήλθεν ἀλλότριος ἢ τι χρῆμα δεσποτικὸν ἀπολωλεκῶς ἢ σκευὸς συντρίψας, ἐλάμβανεν ὅπερ ἀπώλεσε καὶ πρὸς τὸν οἰκεῖον δεσπότην ἐπανήγει χαίρων, οὐ πληγὰς τινας δεδοικῶς,¹⁷⁹⁰ οὐδὲ μάλιστα. Καὶ θεράποντας δὲ καὶ θεραπαινίδας τὰς ἑαυτῆς¹⁷⁹¹ ὡς συν-

1782. ἐπιστρατέβει V K

1783. γυναιξί K

1784. Μαρία ed.

1785. om. K

1786. ἐχωρήγει V K

1787. καὶ ταύτην γὰρ-ἠλλοίωσιν ταύτην om. K

1788. αὐτόχθωσι V, αὐτόχθωσιν K

1789. om. K

1790. δεδοικῶς V

1791. οὐχ post ἑαυτῆς add. ed.

30 δούλους¹⁷⁹² ἑώρα καὶ ὡς οὐκείων μελῶν ἐφείδετο, σοφῶς ἐκείνη κρίνουσα
 πάντα τὰ ἐκ Θεοῦ καὶ τὴν ὁμοτιμίαν λογιζομένη τῆς φύσεως καὶ ὅτιπερ
 ὅσα καὶ χερσὶν ἢ ποσὶ τοῖς δούλοις κεκρήμεθα καὶ τὰς εὐτελεῖς μάλιστα
 καὶ δυστυχεστέρας διακονίας, αὐτοὶ πολλάκις ἡρεμοῦντες, δι' ἐκείνων
 ἀνύομεν. Διὰ ταῦτα καὶ μαστίζειν οὐκ ἤθελεν καὶ τρέφειν καὶ θάλπειν
 35 ἔσπευδε.¹⁷⁹³ Τοῖς γε μὴν ἐπιδημοῦσι τῶν ξένων οὐκ ἐπιζυγοῦσθαι τὰς
 θύρας ἐκέλευεν, ἀλλ' ἀναπεπταμέναις¹⁷⁹⁴ αὐτοὺς ὑπέδεχτο, καὶ δαψιλῶς
 δεξιουμένη, χαίροντας ἐξέπεμπε. Καὶ μοναχοὶ δὲ εἰ¹⁷⁹⁵ παρέβαλον, βαβαὶ
 τῆς τιμῆς, βαβαὶ τῆς φιλοφροσύνης. Ὡς ἀγγέλους Θεοῦ ἄνωθεν κατιόν-
 τας, εὐλογίαν κομίζοντας, οὐράνια δῶρα φέροντας οὕτως ἐδέχτο, οὕτως
 40 ἐτίμα, οὕτως ἀσμένως ἠσπάζετο. Ἄλλὰ τοιαύτη μὲν περὶ τοὺς ἄλλους
 ἐδείκνυτο, αὐτῇ δὲ ἀτημελῶς εἶχε περὶ ἑαυτὴν, καὶ κόσμον μὲν ἠγάτο τὴν
 ἀκοσμίαν, τὸ δὲ κοσμεῖσθαι χρυσίῳ ἢ ἱματισμῶ κατὰ τὴν μεγάλην τοῦ
 θεοῦ Παύλου παραίνεσιν ἀπεπέμπετο, τῇ ψυχῇ δὲ τὰ χρυσία καὶ τοὺς
 διαφανεῖς καὶ τιμίους λίθους καὶ τὰς λαμπρὰς ἐσθήτας διὰ τῆς τῶν πε-
 45 νήτων χειρὸς παρετίθετο. Ὅσα γὰρ εἰς κληῖρον αὐτῇ προσήρμοσε, πάντα
 τοῖς ἄνω θησαυροῖς ἐναπέθετο, μηδὲν τοῖς τέκνοις καταλιπούσα. Τῶν γε
 μὴν τοῦ ἀνδρὸς οὐχ ἦψατό τίποτε, ἵνα μὴ τὰ κατ' αὐτὴν ἔκπτυστα¹⁷⁹⁶ γέ-
 νηται καὶ ὡς εἰκῇ σπαθῶσαν αὐτὴν αἰτιάσηται καὶ ταραχῆς ἐμπλήσῃ τὸν
 οἶκον. Τὰ δὲ περὶ τὴν δίαιταν, εἰ μὲν παρὴν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, τὰς τεσσαρακο-
 50 στὰς μόνον αὐτῇ ἐνήστευεν, εἰ δὲ στρατευόμενος ἀπεδήμει, καὶ τὸν ἄλλον
 ἅπαντα καιρὸν κρεωφαγίας ἀπέιχετο, προφάσει μὲν διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς
 ἀποδημίαν, τῇ δ' ἀληθείᾳ διὰ τὸ τῆς νηστείας ὠφέλιμον. Πρὸς μέντοι τὸν
 οἶνον καὶ φύσει πως διεβέβλητο κατὰ τινὰ τοῦ σώματος κρᾶσιν καὶ
 ἰδιότητα, ὡς νηπιόθεν αὐτοῦ μὴ γεύσασθαι.

6. Ταῦτα τῆς μακαρίας τὰ κατορθώματα, ταῦτα τῆς θαυμασίας
 ἐκείνης τὰ προτερήματα, ἐφ' οἷς οἱ μὲν ἀκούοντες ἢ ὀρώντες ἐξίσταντο,
 ὁ δὲ Θεὸς ἐδοξάζετο. Τελευτήσαντος δὲ αὐτῇ καὶ τοῦ δευτέρου παιδός,
 φέρει μὲν εὐχαρίστως τὸ πάθος, οὐ πολὺς δὲ καιρὸς παρήλθε, καὶ συλ-
 5 λαμβάνει πάλιν καὶ τίκτει διδύμους, καὶ τι ξένον εὐθὺς περὶ τοὺς τεχθέντας

1792. συνδούλους correximus: δούλους codd. ed.

1793. ἤθελε K

1794. ἀναπεπταμένας K

1795. οἱ K

1796. corr. ed.: ἔκπτυστα V, ἔκπτιστα K

ἐφαίνεται.¹⁷⁹⁷ Ὁ μὲν γὰρ πρωτότοκος, ὁ καὶ Βαάνης κληθεὶς, ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου οἶά τινα ζώνην εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν διατείνουσιν εἶχε κατὰ διάμετρον, ὁ δὲ μετ' αὐτὸν τεχθεὶς, Στέφανος δὲ ὀνομασθεὶς, ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀσφύος διάζωσμά τι περιεβέβλητο κατακάθετον.¹⁷⁹⁸ Ἐδο-
 10 κει δὲ ταῦτα τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐκ ἀσύμβολα, καὶ διηπόρουν τί ἄρα καὶ βούλεται τὰ ὀρώμενα. Ἡ μὲν οὖν μήτηρ τὸν μὲν στρατιώτην, τὸν δὲ μοναχὸν ἔσεσθαι προηγόρευσεν, ὁ δὲ πατὴρ τὸν μὲν πρωτότοκον καὶ αὐτὸς εἰς στρατιώτας ἐγκαταλέξει ἔφησε βούλεσθαι, τὸν δ' ἕτερον γραμματιστῇ παραδοῦναι, καὶ τὰ εἰς λόγους δεξιὸν ἐργασάμενος.¹⁷⁹⁹ τοῖς περὶ
 15 τὰ βασίλεια στρεφομένοις¹⁸⁰⁰ ἐναριθμεῖν ἔλεγεν. Ἡ δὲ μακαρία, «ταῦτα μὲν», εἶπεν, «ὡς ἂν οἰκονομήσῃ Θεός, ἄγοιτο, ἐγὼ μέντοι τὴν ὀποτέρως ἐσομένην ἔκβασιν ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἂν θεασαίμην. Ἀπελεύσομαι γάρ, οἶμαι, ἐντεῦθεν, πρὶν ἢ ταῦτα γενέσθαι.» Ὅτι δὲ κατὰ τὴν ἐκείνης ἐξέβη πρόρρησι, καὶ ὁ μὲν τῶν παιδῶν εἰς στρατιώτας, ὁ δὲ εἰς μοναχοὺς παρήγγειλε,
 20 προῖων ὁ λόγος δηλώσει.

7. Ταύτης μὲν τῆς οὕτω βιούσης τὸν τρόπον καὶ οὕτω παρὰ πάντων ἐπαινουμένης, ὁ τὸν Ἰώβ μὲν πρότερον, τὸν δὲ Πέτρον ἐξαιτησάμενος ὕστερον, ὁ τὴν ἡμετέραν πτέρναν τηρῶν καὶ τῆς ἐν βίῳ πορείας τὸ τέλος ἐπιτηρῶν μάλιστα, ἐξαιτεῖται καὶ τὴν μακαρίαν, ὡς ἔοικε, καὶ ζητεῖ τὴν
 5 κατὰ Θεὸν αὐτῆς πολιτείαν¹⁸⁰¹ ὑποσκελίσαι καὶ περιτρέψαι τὰ διαβήματα καὶ τὴν κατευθυνομένην ταράξει τρίβον. Καὶ δὴ τοιοῦτόν τινα τελευταῖον πειρασμὸν τῇ σεμνοτάτῃ γυναικῶν ἐπιφέρει, ἐφ' ᾧ καὶ τὸν βίον καταλύει καὶ πρὸς τὴν ἀγήρω ζῶνι μετατίθεται. Ἀλλά μοι σκοπεῖτε τὴν κακουργίαν τοῦ πειραστοῦ καὶ δεινότητα καὶ ὅπως τὸν μείζονα πειρασμῶν καὶ
 10 ἀφόρητον οὐκ ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τέλει προσήγαγεν. Οὗτος γὰρ ὁ τρόπος τῆς ἐκείνου τέχνης καὶ μεθοδείας, τὰς δριμυτέρας πείρας καὶ ἰσχυροτέρας¹⁸⁰² ἐν ἐσχάτοις ταμειέσθαι καὶ μετὰ πάσης ἐπάγειν μηχανουργίας, ἴν', ὅταν ἀτονήσῃ τοῖς προλαβοῦσι¹⁸⁰³ τεχνάσμασιν, ἐπαγαγῶν

1797. ἐγένετο ed.

1798. sic V, om. K

1799. ἐργασάμενον ed.

1800. τρεφομένοις ed.

1801. an τῆς ... πολιτείας scribendum?

1802. τὰς δριμυτέρας καὶ ἰσχυροτέρας πείρας K

1803. ἀτονήσεις τοῖς προλαβούσης K

μετὰ ταῦτα τὸ κραταιότερον, ἠττήση καὶ παραστήσεται. Ὁ μὲν οὖν
 15 τοιοῦτός ἐστι καὶ οὐδέποτε τῆς ἑαυτοῦ ἐπιλήσεται¹⁸⁰⁴ πανουργίας, ὁ δὲ
 τῶν δυνάμεων Κύριος οἶδε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ πατεῖν αὐτοὺς ποιεῖ ἐπὶ πάσαν
 τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, ὑπίχιον αὐτὴν τιθεὶς τοῖς ἐνδυναμουμένοις ἐν
 τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ τὸ θαυμάσιον, ὅτι καὶ γυναῖκες ἀπα-
 20 λαί¹⁸⁰⁵ τὸν ἐγκαυχώμενον νικᾶν τὴν ὑπ' οὐρανὸν διαπαίζουσι, ὥσπερ οὖν
 καὶ ἡ τελεία αὕτη περιστέρα, ἡ ὅλη ἀγομένη τῷ πνεύματι, ἐν ᾧ καὶ τοὺς
 βρόχους ὑπερπᾶσα τοῦ ποιηροῦ, οὐ συνελήφθη τῷ πειρασμῶν ὁ δὲ ἦν
 ἡ¹⁸⁰⁶ βαρυτάτη συκοφαντία,¹⁸⁰⁷ ἡ καὶ ἄνδρας ταπεινοῦσα κατὰ τὴν πα-
 ρομίαν, ἦν οὐδὲ ὁ πολὺτλας Ἰῶβ μετρίως ἤνεγκεν, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τοῖς
 25 αὐτοῖς ἡ συκοφαντία. Τίνες δὲ καὶ οἱ πλέξαντες; Οὐκ ἀλλότριαι, ἀλλ'
 ἀδελφοὶ τοῦ τῆς Μαρίας ἀνδρός, Ἑλένη καὶ Ἀλέξιος¹⁸⁰⁸ αὐτῶν τὰ
 ὀνόματα. Οὗτοι τὴν σῶφρονα πρὸς αὐτὸν διαβάλλουσι (ἡ Αἴγυπτία,
 φασί, τὸν Ἰωσήφ), ὡς τὸν οἶκον κενοῦσαν καὶ Δημητρίῳ τῷ οἰκέτῃ συμ-
 φθειρομένην.¹⁸⁰⁹ Ἐδέξατο τὴν διαβολὴν ὁ ἀνὴρ, ἀληθῆ νενόμικεν εἶναι καὶ
 30 οὐκέτι λοιπὸν εἰρηνεύειν ἤθελε πρὸς τὴν σύζυγον, ἰδίᾳ μέντοι ταύτην κα-
 λέσας, «οὐ καλή», φησίν, «ἡ ἀκοή, ὦ γύναι, ἦν περὶ σοῦ ἀκούω.» Τῆς δὲ
 πυθομένης, καὶ τίς ἡ ἀκοή καὶ παρὰ τίνος ταύτην ἐκεῖνος¹⁸¹⁰ ἀκούσειεν,
 «ἀδελφοὶ μὲν», εἶπεν, «οἱ ἀπαγγεῖλαντες, κένωσις δὲ τῆς οἰκίας ἐστὶ τὸ
 ἀπαγγελθέν,¹⁸¹¹ καὶ τὸ δεινότερον, μοιχεία σὴ πρὸς τὸν ἐμὸν οἰκέτην Δη-
 μήτριον.» Ἦκουσεν ἡ σεμνοτάτη τὸ αἰσχιστον τοῦτο ῥῆμα, καὶ βύθιον τι
 35 καὶ περιπαθὲς στενάξασα καὶ δακρῦν τὸς ὀφθαλμοὺς πλήσασα, «οἴμοι,
 ἀπόλωλεν»,¹⁸¹² εἶπεν, «ἐξ ἀνθρώπων ἡ πίστις. Ἦν¹⁸¹³ κάμοι πιστεῦεσθαι
 ἀπολογουμένη ἐφ' οἷς διαβέβλημαι σήμερον, εἰ μὴ¹⁸¹⁴ ἑκατέρας τὰς ἀκοὰς

1804. ἐπιλήσεται K

1805. ἀπαλαῖ V, ἀπαλαῖ K

1806. om. K

1807. συκοφαντεία V K

1808. Ἀλέξιος καὶ Ἑλένη K

1809. συμφθειρομένην scripsimus: συμφειρομένην V K, συμφερομένην ed.

1810. om. K

1811. ἐπαγγελθέν K

1812. ἀπώλωλεν V

1813. Ἦν scripsimus: Εἰ V K ed.

1814. εἰμί K

τοῖς κατειποῦσιν ἐκδέδωκας, ἀλλὰ θατέραν ἐμοὶ τετήρηκας.¹⁸¹⁵ Οὐκ οἶδα
 ταῦτα τὰ πράγματα ἐφ' οἷς ἐπλάσθη τὰ ῥήματα. Οὐκ οἶδα¹⁸¹⁶ κοίτην
 40 ἀνδρὸς εἰ μὴ τὴν σὴν, ἄνερ γλυκύτατε, ᾧ νομῖμως συνεζύγην, ᾧ παρὰ τῆς
 μητρὸς ἐξεδόθην, καὶ οὐ¹⁸¹⁷ μόνου τὴν ὁμιλίαν ἐγνώρισα. Ἡδέως δ' ἂν καὶ
 ταύτης ἀπειχόμην ἐγώ, εἴπερ ἐξῆν καὶ ὁ θεῖος νόμος ἐπέτρεπε. Νῦν δὲ
 οἶδα ὅτι οὐκ ἐξουσιάζω τοῦ σώματος, ἀλλὰ σύ μου εἶ¹⁸¹⁸ κεφαλή, κἂν σοὶ
 μὴ δοκῇ. Καὶ ταῦτα μὲν ἀπολογοῦμαι περὶ τῆς ἀποφήμου διαβολῆς, καὶ
 45 τὸν πάντα βλέποντα ὀφθαλμὸν καλῶ μάρτυρα, ὡς οὐκ ἤσχυρα ἐμαυτὴν
 οὐδὲ τὴν σὴν κοίτην ἠδύκησα. Πρὸς μέντοι τὸ σκορπιζειν τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ,
 αὐτοὶ λεγέτωσαν οἱ κατήγοροι, τίς ἢ δαπάνη καὶ ποῦ καὶ περὶ τίνα, κἂν
 μὲν¹⁸¹⁹ σπαταλῶσαν καὶ τρυφῶσαν καὶ βλακευομένην ἐροῦσι¹⁸²⁰ ταῦτά
 με δαπανᾶν καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐναργεῖς καὶ τεκμηριώδεις παράσχωσι,
 50 καὶ αὐτὸς ἐπιτίμησον, ἐκδέξομαι δὲ καὶ τὴν θεῖαν καὶ ἄφυκτον ἀντα-
 πόδοσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. Εἰ¹⁸²¹ δὲ ταῖς χρεαίαις τῶν ἀγίων κωνω-
 νοῦσα καὶ πεινῶντας τρέφουσα καὶ τὸ ἐνδεὲς τοῖς πένησι παραμυθουμένη,
 κοινὴν τὴν σωτηρίαν ἐν αὐτῷ¹⁸²² καὶ σοὶ πραγματεύομαι,¹⁸²³ ὅτι καὶ κοι-
 νὸς ἡμῖν ὁ βίος, ἄρα γε ζημίαν κρινοῦμαι¹⁸²⁴ τὸν σκορπισμὸν τῆς κέρδος καὶ
 55 σπέρμα πολύχουν ἀναδιδούν τὸν καρπὸν;»

8. Πρὸς ταῦτα ὁ Νικηφόρος, «οὐδ' ἐγώ», εἶπε, «τὴν εἰς τοὺς δεομένους
 φιλοτιμίαν κωλύω (οἶσθα γὰρ ὅτι οὐδέποτε τὴν σὴν προθυμίαν ἀνέκοψα),
 τὸ σφόδρα μέντοι ἀφειδὲς αἰτιῶμαι καὶ μεγαλόψυχον,¹⁸²⁵ μήπως τὰς τῶν
 ἄλλων ἐνδείας οὕτω δαψιλῶς θεραπεύοντες εἰς παντελῆ πτωχείαν ἡμεῖς
 5 καταντήσωμεν.» Ταῦτα εἰπὼν καὶ ἀκούσας, τὴν ὁμιλίαν διέλυσε, τοῖς κα-

1815. τετήρηκας V

1816. post οἶδα verba quaedam extincta in V

1817. σοῦ K

1818. ἡ K

1819. μὲν γὰρ K

1820. an εὔρωσι scribendum?

1821. Ἡ V

1822. an ἐμαυτῇ vel ἐν ταύτῳ scribendum?

1823. πραγματεύομαι V

1824. an κρινοῦμεν scribendum?

1825. μεγαλόψυχον V

τηγόροις μάλλον ἢ τῇ συζύγῳ τὸν νοῦν προσθέμενος.¹⁸²⁶ Ἐντεῦθεν λοιπὸν
 καὶ τῷ κοιτῶνι τῆς μακαρίας παρακατέστησε φύλακας καὶ τὰ κατ' αὐτὴν
 ἐπιμελῶς ἐξιχνίαζε, καὶ ποτε θεραπαίνιδα τὴν μάλιστα γνησίαν ἐκείνη,
 ὑφ' ἧς καὶ τὴν ὑπηρεσίαν¹⁸²⁷ ἔδέχετο, κελύσας ἀχθῆναι, ἐπεὶ δὴ καὶ πα-
 10 ρέστη, σύννουον ἐγκαταστήσας τὸ ἐπισκύνιον καὶ λοξώσας τοὺς ὀφ-
 θαλμοὺς καὶ τὴν φωνὴν τραχύνας, ἀγρίῳ καὶ βλέμματι καὶ φθέγματι
 ἠρώτα περὶ τῆς δεσποίνης αὐτὴν καὶ ἀποκτενεῖν ἠπέλει, εἰ μὴ τὸν μοιχὸν
 αὐτῆς ἀπαγγελεῖεν. Ἐκείνη δὲ δούλη μὲν οὖσα τὴν τύχην, οὐ δούλη δὲ
 τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ἐλευθέραν ἔχουσα τὴν ψυχὴν, οὐ δειλία προδέδωκε
 15 τὴν ἀλήθειαν, οὐδὲ τῆς δεσποίνης διὰ τὴν ἀπειλὴν κατεψεύσατο, ἀλλὰ
 παρρησίας πρὸς τὸν δεσπότην ἐφθέγγετο ῥήματα. Ἐφη γάρ· «ἡ ζωὴ καὶ
 ὁ θάνατός μου ἐν ταῖς χερσί σου ἐστί, κύριέ μου, σήμερον, καὶ πρὸς τὸ
 παθεῖν ἔγκειμαι πᾶν ὅ,τι καὶ βούλοιο, τῇ μέντοι δεσποίνῃ φαῦλον οὐδὲν
 20 ἐγὼ σύννοδα, οὐδ' ἄλλου λέγοντος ἤκουσα.» Ὁργῆς ἐπὶ τούτοις ἐκείνος
 ἐπλήσθη, καὶ τὴν δούλην ἐπὶ τῆς γῆς ἐκταθείσαν,¹⁸²⁸ ἰσχυρῶς ἐκέλευε τύ-
 πτεσθαι. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἱκανῶς μαστιχθείσης, οὐδὲν πλέον εἶχε μαθεῖν,
 ἀνεθῆναι μόλις ταύτην ἐπέτρεψε. Ταῦτα ἰδοῦσα ἡ μακαρία καὶ τὴν τοῦ
 διαβόλου κατ' αὐτῆς ἐπιγνοῦσα μανίαν, πρὸς¹⁸²⁹ τὰς μοναζούσας καὶ τοὺς
 μοναχοὺς ἀποστέλλει, οἷς δηκόνει, καὶ τὰ καθ' ἑαυτὴν ἐκκαλύψασα, ἡξίου
 25 διὰ τὴν κατὰ Θεὸν ἀγάπην τὴν ὑπὲρ αὐτῆς εὐχὴν ἀναδέξασθαι. Καὶ αὐτὴ
 δὲ κατὰ τοῦ πειρασμοῦ ὀπλιζομένη τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει πρὸς τὸν
 δυνάμενον ῥύεσθαι, μετὰ δακρύων ἔλεγεν· «Ὁ Θεός, εἰς τὴν βοήθειάν μου
 πρόσσχε,¹⁸³⁰ Κύριε, εἰς τὸ βοηθήσαί μοι σπεῦσον», καὶ τῶν συκοφαντῶν
 30 καὶ ἕτερος κατήγορος (Δρόσος τούτῳ τὸ ὄνομα), ὃν ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ οἰκίας
 κατέστησεν ὁ κοῦφος ἐκείνος καὶ ῥαδίως ἀπὸ τῶν αὐτῶν καθάπερ τὰ
 κενὰ τῶν ἀγγείων φερόμενος· ἐπέστησε δὲ καὶ τῇ συζύγῳ τούτον φρουρόν,
 τηρεῖν αὐτὴν ἐπιμελῶς ἐντειλάμενος, μεθ' οὗ καὶ τινα τῶν θεραπαυνίδων,
 ἧ καὶ τὸ ταμεῖον πιστεύσας, πάντα τρόπον λυπεῖν τὴν μακαρίαν ἐκέ-

1826. προθέμενος K

1827. ἐφ' ἧς καὶ τὴν ὑπερεσίαν K

1828. ἐγκαταχθεῖσαν K

1829. καὶ τὴν πρὸς K

1830. πρόσσχε ed.

1831. Ἐπεφύει V K ed.

35 λειυσε, κᾶν λαβεῖν τι βούλοιο, μὴ ἐφίεναι, κᾶν αἰτήσοιο, μὴ δίδοναι. Τού-
τοις τοῖς λυπηροῖς καὶ ἀρρωστία προσετέθη¹⁸³² τοῦ σώματος καὶ ἡ σύν-
τροφος τοῦ στομάχου ἐπετάθη ἀσθένεια, ὑφ' ἧς μάλιστα καὶ συνεχῶς
κακῶς ἔπασχεν, ὀδύνας τε¹⁸³³ καὶ ἀηδίας ὑφίστατο, καὶ ὅτε δὲ¹⁸³⁴ ὁ τῆς
ἐκδημίας ἐπέστη καιρός, τοῖς τοῦ στομάχου κακοῖς ἐτρύχετο. Συνέπεσε
40 δὲ τηνικαῦτα καὶ τι¹⁸³⁵ τοιοῦτον.

9. Παρῆν μὲν ἡ Κυριακή, καθ' ἣν τὴν τῶν κρεῶν ἀποχὴν οἱ Χριστιανοὶ
ποιούμενοι πρὸς τὴν ἀγίαν τεσσαρακοστὴν ἐτοιμάζονται, ὁ δὲ ἀμειλικτος
ἐκεῖνος ἀνὴρ οὐδὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν συνεστιαθῆναι τῇ συζύγῳ
ἠθέλησεν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων
5 ἐσθίων διετέλει καὶ πίνων. Τὸ δὲ πρᾶγμα λυπηρὸν ἐδόκει τῇ μακαρία, καὶ
ταῖς παρούσαις γυναιξὶν ὁμιλοῦσα, ἔφη «ἰδοὺ ἡμέραι τῆς ἐγκρατείας
ἐπέστησαν, καθ' ἃς τὰ προστριβέντα ἡμῖν μολύσματα ἐν μετανοίᾳ κα-
θαίρομεν. Πῶς οὖν ἡ τοῦ ἐμοῦ συζύγου δεκτὴ ἔσται νηστεία καὶ προσευχὴ
ἀκατάλλακτα δυσμεναίνοντος καὶ τὴν κεινὴν ἔχθραν φυλάττοντος ἄλυτον;
10 Ἄλλ' οὐαὶ σοι, ποιηρὲ καὶ βάσκανε καὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἐχθρὲ καὶ
Θεοῦ ἀλλότριε Σατάν, σὸν τοῦτο τὸ ἔργον τοῦ τὰς καρδίας σκληρύνον-
τος.» Ἐπεσεν ὁ λόγος οὗτος εἰς ἀκοὴν τινος χαιρεκάκου, ὃς δὴ καὶ δραμῶν,
οὐχ ὡς ἤκουσεν οὕτως τῷ Νικηφόρῳ ἀπήγγειλεν, ἀλλ' ὡς ἔμελλεν¹⁸³⁶
ἐκεῖνον ἐρεθίσαι καὶ τὸν θυμὸν ἀνεγείραι μείζονα. «Ἡ σύζυγος γάρ»,
15 φησί, «οὐδὲ Χριστιανὸν εἶναί σε τίθεται, οὐδὲ χρηστὰς ἔχειν ἐλπίδας,
αὐτῇ μὴ καταλλαττόμενοι, ἀλλὰ Σατανᾶν ἀντικρυς ὀνομάζει, τὸν ἀπ'
ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνον καὶ Θεῷ ἀντικείμενον.»¹⁸³⁷ Ταῦτα ἐκεῖνος ὡς
ἤκουσεν, ἐκινήθη μὲν κατ' αὐτῆς, ἐπέσχε δ' ὅμως ἑαυτὸν τὴν ἡμέραν
ἐκείνην, αἰδεσθεὶς τοὺς παρόντας καὶ τὴν ὀρμὴν ἐπικόπτοντας. Τῇ δὲ ἑξῆς
20 περὶ τὸν ὄρθρον λαβὼν φραγγέλιον, εἰσήλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτῆς καὶ
ἀτεινίσας (ἡ γὰρ φωταγωγὸς ἀπτομένη τυγχάνουσα τῆς θείας εἰκόνης τῆς
θεομήτορος, τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκότος διέλυε καὶ φαίνεσθαι τὰ ἔνδον ἐποίει),
ὀρᾶ τὴν μακαρίαν ἐπὶ τῆς κλίνης κεκμήνην καὶ βρέφος ἐν ταῖς ἀγκάλαις

1832. προσετίθη K

1833. καὶ ἀσθενείας post τε add. K

1834. om. K

1835. om. K

1836. ἔμελεν ante correctionem V

1837. ἀλλὰ-ἀντικείμενον om. K

φέρουσαν, καὶ τῆς κόμης αὐτῆς δραξάμενος, εἶλκε καὶ ἔτυπεν ἀφειδῶς,
 25 ἕως τις τῶν παρεστώτων παιδῶν δραμῶν τοῖς ἕξω μηνύει, καὶ τινες
 εἰσιόντες, μόλις αὐτὸν ἐξ αὐτῆς ἀπέσπασαν.

10 10. Αὕτη δὲ τὰς χεῖρας ἐκείνου διαφυγοῦσα καὶ πρὸς μέρος τι τῆς
 οἰκίας μεταβαίνειν ὀρμήσασα, προσπταίει τοὺς πόδας καὶ συμποδίζεται
 καὶ τὴν κεφαλὴν τραυματίζεται. Τριῶν δὲ αἰτιῶν¹⁸³⁸ συνδραμόντων, ἀσ-
 θενείας καὶ λύπης καὶ πληγῆς, παρὰ φύσιν θερμαίνεται καὶ τῇ κλίῃ
 5 ἑαυτὴν δίδωσι, καὶ μετὰ δεκάτην ἡμέραν τῆς νόσου κραταιωθείσης, τάδε
 δηλοῖ τῷ ἀνδρὶ «εἰ βούλει, κύριέ μου, ζῶσαν¹⁸³⁹ ἔτι με τὴν ἀθλίαν ἰδεῖν,
 ἔλθε καὶ ἀλλήλους ὀψόμεθα.» Ἐπεὶ δὲ καὶ ἦλθεν, «ἐγὼ μὲν ἡδὴ ἐκλείπω»,
 φησὶν πρὸς αὐτόν, «καὶ τοῦτο δεδήλωκέ μοι καθ' ὕπνου ὁ Κύριος, τὰ
 10 δύο μοι πέμψας παιδιά, ἐκατέρας χειρὸς λαμβανόμενα καὶ πρὸς τὸν
 καλοῦντα βασιλέα χειραγωγεῖν ὑπισχνούμενα.» Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούων
 κλαίειν ἐπέβαλε, κάκειν τὸν λόγον πάλιν ἀναλαβοῦσα, «ἰδοῦ», φησὶν,
 «ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, ἐν τῇ νόσῳ ταύτῃ τελειοῦμαι καὶ πρὸς τὸν κοινὸν
 δεσπότην μεθίσταμαι. Σὺ δέ, εἰ καὶ μὴ πρότερον, ἀλλὰ νῦν γοῦν δέξαι¹⁸⁴⁰
 τὰ ἐμαυτῆς, ἀληθῶς ταῦτα ἀπαγγελλούσης¹⁸⁴¹ μου. Οὐ καλῶς ὑπὸ τῶν
 15 συκοφαντούντων με παρηνέχθης καὶ ἀκοὴν παρεδέξω ματαίαν. Μάρτυς
 μου Κύριος, οὐ εἰς χεῖρας τὴν ψυχὴν παραθήσομαι, οὐκ οἶδα τὸ ποιηρὸν
 ἐκείνο ῥήμα. Ἄ οὐκ ἔγνω ἡρωτήθην. Ἐξελε τῆς καρδίας τὴν φαύλην
 ὑπόνοιαν καὶ χαίρε καὶ σῶζου μετὰ τῶν τέκνων.» Ταῦτα εἶπε, καὶ τὴν
 20 χλαμύδα τῶν ἑαυτῆς ὤμων περιελούσα καὶ τινὰ τῶν οἰκειῶν καλέσασα,
 πωλῆσαι ταύτην καὶ ἀποδοῦναι τοῖς χρεώσταις τὸ χρέος ἐκέλευεν,
 εἰποῦσα καὶ τῶν δανειστῶν τὰ ὀνόματα καὶ ὅσον ἐκάστῳ τὸ ὀφειλόμενον.
 Ὁ δὲ σύζυγος, «τὴν μὲν χλαμύδα», ἔφη, «τοὺς παῖδας ἔασον ἔχειν, ἐγὼ
 δὲ πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν τοῖς δανεισταῖς ἀποτίσαιμι.» Καὶ δὴ τοῦτο αὐτίκα
 25 ταύτης ἐγγίζων ἐγνώσθη θάνατος, αἱ μὲν παρήσαν πᾶσαι, ἡ δὲ ταύτας
 ἰδοῦσα καὶ ἀσπασαμένη καὶ μικρὸν τι προσομιλήσασα, τελευταῖον,
 «ἰδοῦ», φησὶν, «ὁ οὐρανὸς ἀνοίγεται, καὶ φῶς ἄρρητον βλέπω καὶ στέ-
 φανον αἰωρούμενον», καὶ τούτοις συναπῆλθε τοῖς ῥήμασιν.

1838. an αἰτίων scribendum?

1839. ὅσα K

1840. νῦν δέξαι με K

1841. ἀπαγγελοῦσης V K

11. Ἐἴτα κλαυθμὸς πολὺς καὶ κοπετὸς ἀνερρήγγυτο, ὁ μὲν ἐκ τοῦ συζύγου, ὁ δὲ παρὰ τῶν γυναικῶν ἐγειρόμενος, τοῦ δὲ θρήνου κατασιγασθέντος, τὰ ἐπιτάφια λουτρὰ ἤτομάζετο. Πρὶν δὲ ταῦτα τῆς μακαρίας προσαχθῆναι τῷ σώματι, εὐωδία τις ἐκείθεν ἠδεῖα¹⁸⁴² ἐφέρετο καὶ πάντα τὸν τόπον ἐπλήρωσεν, ὥστε θαυμάζειν τὰς συνδραμούσας γυναῖκας καὶ σκεῦος ἐκλογῆς ὀνομάζειν τὴν ἐκδημήσασαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ λουτρὰ προσήχθη καὶ ἡ χρεία τὴν ἐντάφιον ἐσθῆτα ἀπήτει, ἐνταῦθα¹⁸⁴³ τῷ ἀνδρὶ τὸ τῆς συζύγου περὶ τὸν ἔλεον γνωρίζεται ἄπληστον καὶ ὅτι μηδὲν ἐκείνη πλὴν τοῦ τελευταίου χιτῶνος ἐαυτῇ καταλέλοιπε. Πρόσεισι γὰρ αὐτῷ παιδίσκη (Μαρίνα τὸ ὄνομα), καὶ μηδὲν εἶναι λέγων¹⁸⁴⁴ παρ' ἐαυτῇ χιτανίσκον ἢ ὀθόνιον τι τῇ μακαρίᾳ συνταφησόμενον. Τοῦ δὲ ἀποροῦντος καὶ ζητοῦντος, τί ἄρα τοσαῦτα γέγονε καὶ ποῦ δεδαπάνηται, ἡ παιδίσκη τῷ λόγῳ ἐπίδακρύσασα, «ἐπὶ τούτοις», φησὶν, «ἀπορεῖς, ὦ κύριέ μου, καὶ ὅτι μὴ δευτέρον ἐστὶ τῇ ἐμῇ κυρίᾳ θαυμάζεις ἰμάτιον, εἰ μὴ τοῦτο, ὃ ταύτην λούοντες περιεδύσαμεν;¹⁸⁴⁵ Οὐκ ἦν¹⁸⁴⁶ ἐκείνης τῆς φιλανθρώπου ψυχῆς ἰδεῖν γυμνὸν καὶ περιδεῖν, οὐκ ἦν θεάσασθαι πένητα καὶ παριδεῖν. Ἐν τούτοις ἐκεῖνα τὰ πολλὰ κεκένωται, ἐν τούτοις ἐσκόρπισται. Σὺ δέ μοι ζητῶν ὀθόνια καὶ χιτῶνια, πῶς οὐ περιεργάζῃ τὰ τιμώτερα, τὸν χρυσὸν φημι καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τὴν ἄλλην πολυτελῆ κτήσιν, ἦν καὶ σφόδρα ζητῶν οὐχ εὐρήσεις; Οὐδὲν γὰρ τὴν ἐκείνης δεξιὰν ἐκπέφευγεν, οὐδ' ἔστω ὃ μὴ τοῖς πένησι ἐμερίσατο.» Ἦκουσε ταῦτα ἐκεῖνος, καὶ τέως μὲν οὐδὲν πλέον περιεργάσατο, ἐαυτοῦ δὲ χιτῶνα εἰς γυναικείον μεταμειφθέντα συνταφῆναι τῇ μακαρίᾳ ἐκέλευσεν. Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τῆς κλίνης ἐτέθη τὸ ἱερόν ἐκεῖνο σῶμα, παρὴν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς Εὐθύμος, παρὴν δὲ¹⁸⁴⁷ ὁ οἰκονόμος Ἄνθιμος καὶ μικροῦ δεῖν πᾶν τὸ πλῆθος τῆς πόλεως. Τότε δὴ οὗτος ὁ Ἄνθιμος πάντα τὰ τῆς μακαρίας εἰδώς, ἅτε καὶ ὑπηρετήσας ἐκείνη, ἕκαστα διηγείται, καὶ χήρας ἀπηρίθμει καὶ ὀρφανούς καὶ τοὺς ἄλλους δεομένους κατέλεγεν, ὧν οὐδεὶς ἀπήλθε κενός, ἀλλὰ πάντες τῆς χρείας ἀπάναντο. Ταῦτα λέγων αὐτὸς τε ἐδάκρυε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκίνει πρὸς

1842. om. K

1843. ἐν ταῦτα V

1844. sic pro λέγουσα; an λέγει scribendum?

1845. περιενδύσαμεν K

1846. om. K

1847. καὶ K

30 δάκρυα. Ἄσαντες δὲ ὁ κληρὸς ἅπας τὰ ἐπικήδεια, εἰς τὴν καθολικὴν
 ἐκκλησίαν ἀπάγουσι καὶ ἐν ἱερῷ τόπῳ τὸ ἱερὸν σῶμα κατατιθέασιν. Ὁ
 μέντοι σύζυγος μεθ' ἡμέρας τινάς, τοῦ¹⁸⁴⁸ πένθους ἀπολωφίσαντος,¹⁸⁴⁹
 ἀνέπτυσσε¹⁸⁵⁰ τὰ κιβώτια καὶ τὰ τῆς ἀπελθούσης ἐζήτει. Κενὰ ταῦτα
 35 εὐρίσκων, τὴν παιδίσκην κληθῆναι ἐκέλευε¹⁸⁵¹ καὶ παριοῦσαν ἠρώτα ποῦ
 τῆς δεσποίνης ὁ κόσμος, τὰ ἐν λίθοις καὶ μαργάροις ἐνώτια, οἱ χρυσοὶ
 δακτύλιοι.¹⁸⁵² τὰ σηρικὰ καὶ ποικίλα ἱμάτια. Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο «τοῖς μὲν
 αἰχμαλώτους¹⁸⁵³ ἐρρύσατο, τοῖς δὲ χρεῶν ἀπήλλαξε τοὺς ἀποδοῦναι μὴ
 ἔχοντας, τοῖς δὲ πένητας ἔθρεψε, τὴν δὲ ἐσθήτα ταῖς ἐκκλησίαις ἀνέθηκε,
 40 τῇ μὲν τὰς ἱεράς τραπέζας καλύψασα, τῇ δὲ τὸν λοιπὸν οἶκον κοσμή-
 σασα.» Τότε μόλις τὴν ἀρετὴν τῆς συζύγου ἐκείνος ἐμάνθανε καὶ κατεγί-
 νωσκε μὲν ἑαυτοῦ, κατεγίνωσκε δὲ τῶν κατειπόντων ἐκείνης, ὡς αὐτῶν
 τε ἀμαρτόντων,¹⁸⁵⁴ ἀπατησάντων δὲ καὶ αὐτὸν καὶ κοινωνὸν ποιησαμέ-
 νων τοῦ κρίματος, καὶ ἀθλίους μὲν ἐκείνους ἐκάλει, ἑαυτὸν δὲ ἀθλιώτερον.

12. Οὐ πολλὰ παρήλθον ἡμέραι, οὐδ' ὄλος τετράμημος χρόνος, καὶ τις
 ὑπὸ δαίμονος ἐλαννόμενος (ὄνομα τῷ δαιμονῶντι Στρατήγιος), τὴν
 ἐκκλησίαν κατέλαβε καὶ Μαρίαν ἐξ ὀνόματος τοῦ τουρμάχου ἐκάλει τὴν
 σύζυγον. Ἐπὶ ταύτης τῆς κραυγῆς συνῆλθεν ἡ πόλις ἅπασα τὸν ἐνοχλού-
 5 μενον θεασόμενοι.¹⁸⁵⁵ Ὡς δὲ ποτε ἀτάκτως βοῶν καὶ κατ' ἔκστασιν¹⁸⁵⁶ κι-
 νούμενος ὁ δαιμονῶν ἐπαύσατο, καλεῖ τοῦτον ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πυνθάνεται
 τίς τε εἷη καὶ πόθεν, καὶ παρὰ τίνος πεισθείς, τὸ δαιμονῶν ὑποκρίνεται
 καὶ τοιαῦτα ποιεῖν καὶ¹⁸⁵⁷ βοᾶν οὐκ αἰσχύνεται. «Ἡμεῖς γάρ», φησί,
 10 «καλὴν μὲν καὶ ἀγαθὴν εἶναι τὴν γυναῖκα ὁμολογοῦμεν καὶ τὸν βίον αὐτῆς
 σεμνὸν οἶδαμεν, τοιαύτης μέντοι χάριτος ἀξιωθῆναι αὐτὴν οὐ πιστεύομεν.
 Τὴν γὰρ τῶν θαυμάτων ἐνέργειαν ἀγνοῖς ἀνδράσι καὶ μοναχοῖς ἀγίοις

1848. καὶ τοῦ K

1849. ἀπωλωφίσαντος V

1850. ἀνέπτυσσε V K

1851. ἐπαίδευε K

1852. δάκτυλοι K

1853. αἰχμαλώτοις K

1854. ἀμαρτώντων V, ἀμαρτανόντων K

1855. θεασάμενοι K ed.

1856. ἔκτασιν K

1857. om. K

καὶ μάρτυσιν ὁ Θεὸς ἐφιλοτιμήσατο. Αὕτη δὲ καὶ ἀνδρὶ συνώκει καὶ τῆς ἐν τῷ βίῳ ἀναστροφῆς οὐκ ἐξέστη, οὐδέ τι τῶν ὑπερφυῶν καὶ μεγάλων ἐργάσατο. Πόθεν οὖν αὐτῇ τὸ θαυματουργεῖν; Τίς σοι τὴν ὑπόκρισιν ταύτην ὑπέθετο; ¹⁸⁵⁸ Ἡ¹⁸⁵⁸ που ὁ τῆς κομηθείσης ἀνὴρ ἢ τίς ἄλλος κατὰ γένος ἐκείνη προσήκων; Ἄλλ' εἰ μὴ παύσαιο¹⁸⁵⁹ τὰ τοιαῦτα σχηματιζόμενος, τὴν σκηνὴν ταύτην αἱ μάστιγες ἀπελέγξουσι καὶ σωφρονεῖν σε διδάξουσιν.»

Ἐπὶ τούτοις ὁ ἄνθρωπος τὰς ἐαυτοῦ ἁμαρτίας ἠτιᾶτο, δι' ἧς παραδοθεῖη τῷ δαίμονι, καὶ οὐ πλάσμα εἶναι τὴν ἔκστασιν, ἀλλ' ἀληθῆ παραφορὰν ἰσχυρίζετο, πλὴν ἀλλὰ καὶ τὴν θεραπείαν ἐντεῦθεν εὐρεῖν ἔλεγε καὶ τοῦ ἄγοντος ἀπαλλαγῆσεσθαι δαίμονος, κἂν μὴ τοῦτο γινόμενον ἴδοιεν, ποιεῖν ἐπ' αὐτῷ τὸ δοκοῦν κατετίθετο. Ταῦτα λέγων, τὸν ἀρχιερέα οὐκ ἔπειθε, διὸ καὶ μετὰ ἀπειλῶν ἀπελύετο. Παραλαβὼν δὲ ὁ τῆς μακαρίας ἀνὴρ τούτου, εἶρξεν, ἀνέκρινεν, ἐβασάνιζε, καὶ τίς ὁ ὑποβαλὼν ἠρώτα, «πόθεν δὲ μαθὼν ὀνομαστὶ τὴν ἐμὴν», φησί, «καλεῖς σύζυγον; Τάχα που τῶν συγγενῶν ἐκείνης ὑποβολὴ τὰ πραττόμενα. Ἄλλ' οὐκ εἰς καλὸν ἀπολαύσεις τῆς τόλμης, μέμφαιο δ' ἂν καὶ τοῖς ὑποθεμένοις, εἰ μὴ ταχὺ ἐντεῦθεν ἀπαλλαγείης.» Ἀπεκρίθη πρὸς ταῦτα ὁ ἄνθρωπος· «οὐκ ἦλθον εἰς οἶψιν τῆς σῆς συζύγου ποτέ, τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς οὐκ ἐπίσταμαι, ἴν' ἐκείνοις χαριζόμενος, τὰ τῶν δαιμονῶντων, ὡς φῆς, ὑποκρίνωμαι, ἀλλ' ἔστι τις δαίμων ἄγριος, ἄγων με ὅπου μὴ βούλομαι, ὑφ' οὗ κἀνταῦθα ἐλαννόμενος παραγέγονα. Μὴ οὖν ἀπειλεῖ¹⁸⁶⁰ μοι, ἀλλὰ μένινον μικρὸν καὶ ὄψι δόξαν Θεοῦ οὐ γὰρ μόνον δαίμονες ἐνταῦθα φυγαδευθήσονται, ἀλλὰ καὶ ποικίλα νοσήματα ἰαθήσονται, ἐν ἐμοὶ δὲ πρῶτον Θεὸς δοξαστήσεται, κἂν <μὴ>¹⁸⁶¹ τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι συμβαίνοντα μετ' ὀλίγον τὰ πράγματα ἴδητε, ἰδοὺ ἐγὼ πάσχειν ὅ,τι ἂν εἴη κατὰ γνώμην ὑμῖν ἔτοιμός εἰμι.» Ταῦτα εἶπε, καὶ ὁ Νικηφόρος θαμβηθεὶς ἐσιώπησε, μήτε πιστεύειν βεβαίως, μήτε ἀπιστεῖν ἔχων, ἀλλ' ἐν μεταίχμιῳ πίστεώς τε καὶ ἀπιστίας ἐστῶς καὶ καταδοκῶν¹⁸⁶² τὸ ἀποβησόμενον. Τί οὖν; Ἐπὶ πολλὰς μὲν ἡμέρας ὁ δαιμονῶν τὸν τάφον τῆς ἀγίας κατελάμβανεν ἐλαννόμενος, ποτὲ δὲ Κυριακῆς οὔσης καὶ τῶν ἐωθινῶν ὕμνων ἐπαδομένων καὶ πάσης

1858. ἦ ed.

1859. παῦσαι ὁ V K ed.

1860. ἀπείλη V K ed.

1861. add. ed.

1862. παραδοκῶν ed.

σχεδὸν συνηθροισμένης¹⁸⁶³ τῆς πόλεως, ἔπασχε μὲν ὁ ἄνθρωπος τὰ
 δοκοῦντα τῷ δαίμονι, ἐγγίσας δὲ τῷ τάφῳ τῆς μακαρίας τὸν ἐπικείμενον
 45 λίθον κουφίλειν ἠπέλεγτο καὶ τοὺς ἄλλους βοηθεῖν ἐκάλει, ὡς τῇ ἀγίᾳ
 δοκοῦν ἀνοιγῆναι¹⁸⁶⁴ τὸν τάφον καὶ τὸ δαμόνιον ἀφεῖναι¹⁸⁶⁵ τὸν ἄνθρω-
 πον. Καὶ δὴ τοῦ συζύγου τῆς μακαρίας βοηθεῖν ἐπιτρέψαντος, ἦρθη μὲν
 ὁ λίθος, ὁ δαμονῶν δὲ τὴν θύραν¹⁸⁶⁶ ἀποσπάσας τῆς λάρνακος, μακρὰν
 αὐτῆς ἐξηκόντισεν, εἶτα προσκεκυφῶς τῷ λευάνῳ τῆς μακαρίας, τὴν
 δεξιὰν ἐκείνης προσῆγε τῷ στόματι, κἀντεῦθεν εἰς ἐμετὸν κινηθεῖς, τὸ μὲν
 50 φαινόμενον πηγὴν ἀνέπτυσεν¹⁸⁶⁷ αἵματος, ἀοράτως δὲ καὶ τὸν ἐνοχλοῦντα
 συνεχέπτυσεν δαίμονα. Ἐκπληξίς πάντας κατέσχευ ἐπὶ τῷ θαύματι, καὶ
 αὐτὸν δὴ τὸν ἀρχιερέα Εὐθύμιον. Ἐγκύψαντες δὲ τῷ τάφῳ, σώαν μὲν
 εἶδον τὴν μακαρίαν κεκλιμένην, ὁσμὴν δὲ εὐωδίας ἐκπεμπομένην ἐδέχοντο.
 Προσσχόντες¹⁸⁶⁸ ἀτενέστερον, αἶμα περὶ τὸ ταύτης ὄρωσι¹⁸⁶⁹ πρόσωπον,
 55 καὶ τῶν κληρικῶν παρὰ τοῦ δαμονῶντος ἀποπτυσθῆναι τοῦτο νομί-
 σασ, τοῖς ὀθονίοις τῆς ἀγίας ἐκμάσσειν τοῦτο ἐπιχειρεῖ, τὸ δὲ ἄρα ἐκ τῶν
 μυκτήρων ἐκείνης ἐπήγαξε καὶ τοῦτο ζωτικόν <...>¹⁸⁷⁰ τες¹⁸⁷¹ μετὰ δα-
 κρύων ἐδόξαζον τῷ Θεῷ, τῷ μέγα τῇ πόλει ἀγαθὸν ἀναφήναντι. Τοῦτου
 60 δὲ γεγονότος τοῦ θαύματος, ὁ μὲν ἄνθρωπος ἐκείνος, ὁ τοῦ ποιηροῦ πνεύ-
 ματος ἀπαλλαγείς, εἰς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ἀπήει μὴ σιωπῶν, ἀλλὰ μάρτυς
 τοῦ θαύματος ὢν καὶ διὰ γλώττης αὐτοῦ τὴν εὐεργεσίαν τῆς μακαρίας
 ἐκήρυττεν, ἐντεῦθεν δὲ πολὺ πλῆθος τῶν ἀσθενούντων τῷ τάφῳ προσέρ-
 ρεον, καὶ τῆς θεραπείας ἀπολαύοντες, ὑπέστρεφον οἴκαδε, τυφλοὶ μὲν
 65 τὸ¹⁸⁷² βλέπειν ἀπολαμβάνοντες, κωφοὶ δὲ τὸ ἀκούειν, οἱ δὲ τὰς φρένας
 ἀπολωλεκότες τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειαν, οἱ δὲ πνευματιζόμενοι, οἱ καὶ
 ἀριθμοῦ κρείττονες, τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ κολάζοντος. Πάντα μὲν οὖν κα-

1863. συνηθροισμένοις V

1864. ἀνοιγεῖναι V K

1865. ἀφιέναι K

1866. τῆς K

1867. ἐνέπτυσεν K ed.

1868. Προσσχόντες ed.

1869. ὀρώντες K

1870. post ζωτικὸν lacunam indicavimus (e.g. <Ἐντεῦθεν πάν>τες)

1871. τε corr. ed., om. K

1872. τῷ V

ταλέγειν ἀδύνατον, ὀλίγα δὲ ἐκ πολλῶν εἰς ἔνδειξιν τῆς δοθείσης τῆ μακαρία χάριτος διηγῆσομαι.

13. Γυνή τις ἐπὶ θυγατρὶ τὸν βίον σαλεύουσα καὶ ταύτην ἰδοῦσα τῶν φρενῶν οὕτως ἐκστᾶσαν, ὡς καὶ τὰ οἰκεία περιττώματα καὶ τὴν δυσώδη κόπρον συλλέγειν καὶ ἐσθίειν,¹⁸⁷³ οὐκ εἶχεν ὅ,τι καὶ δράσειεν, μᾶλλον δὲ πάντα, ὅσα εἰκὸς ἔδρασε, κενὰ δὲ¹⁸⁷⁴ πάντα ἠλέγχετο. Τέλος πάντων ἀπογνοῦσα καὶ τοῖς ἰατροῖς χαίρειν εἰποῦσα, ἐπὶ τὴν ἀγίαν μετὰ τοῦ θυγατρίου κατέφυγε, καὶ δὴ ἔλαιον ἐκ τῆς ἐπὶ τῷ τάφῳ φωταγωγοῦ¹⁸⁷⁵ λαμβάνουσα καὶ τὴν ἐκφρονα θυγατέρα χρίουσα, ὑγιᾶ ταύτην ἐν ὀλίγῳ κομίζεται καὶ μετ' αὐτῆς ἐμφρόνως τὸν τῆς ἀγίας Θεὸν διετέλει δοξάζουσα. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τυφλὸς ἦλθε μὲν χειραγωγούμενος, ἀπῆει δὲ βλέπων, ἐλαίῳ μόνῳ χρισάμενος,¹⁸⁷⁶ καὶ τοῦ λοιποῦ καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπὶ τὸν τάφον τῆς μακαρίας ἐβάδιζε τῷ Θεῷ καὶ ταύτῃ θύων τὰ χαριστήρια.

14. Γυνή δέ τις δαίμονα ἔχουσα καὶ ἐν τῇ τῆς ἀγίας προσαχθεῖσα σορῷ, ἐξ αὐτῆς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ κακῶς αὐτὴν κινουῦντος¹⁸⁷⁷ πνεύματος εὔρατο. Οἷα δὲ καὶ τὰ τοῦ ἱερέως ἐκείνου, ὃς καὶ ἀλύσει καὶ πέδαις μόλις κατείχετο,¹⁸⁷⁸ ὑπὸ τοῦ δαίμονος ἐλαυνόμενος, ἐνταῦθα δὲ φοιτήσας τοῦ ἐνοχλοῦντος ἀπήλλακτο; Τὸ δ' αὐτὸ καὶ μονάζουσα ὕστερον εὔρατο, ἣν ἐκ Βουλγαρίας ὑπὸ τοῦ κινουῦντος ἀχθεῖσαν πνεύματος, ἐλευθέραν τοῦ κατέχοντος ἡ ἀγία ἐξέπεμψε.

15. Τί δαί; Τοῖς μὲν δαμονώσιν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγὴν εὐρίσκειν ἐξῆν, τοῖς δ' ἄλλως χρῆζουσιν ὠφελείας οὐκ ἦν ἡ χάρις ἀκόλουθος; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἀμέλει καὶ¹⁸⁷⁹ γυνή τις ἐκ Καραβιζύης,¹⁸⁸⁰ τῆς φήμης πανταχοῦ περιαγούσης¹⁸⁸¹ τὴν μακαρίαν, τῷ τάφῳ πρόσεισι, καὶ ἐπειδὴ τῆς θηλῆς αὐτῆς ἀποψυγείσης, οὐκ εἶχεν ὅπως θρέψει τὸ ἑαυτῆς βρέφος, πηγὰς ἐξαιτεῖ γάλακτος καὶ λαμβάνει καὶ χαίρουσα ἐπάνεισιν οἴκαδε. Ἐτέρα δ'

1873. ἐσθύειν V

1874. an δὲ delendum?

1875. corr. ed.: φωταγωγοῦσα V K

1876. χρυσάμενος V K

1877. κοινοῦντος K

1878. κατήχετο V, κατείχετο K

1879. om. K (rasura in cod.)

1880. Καραβιζύης ante correctionem V

1881. an περιαγούσης scribendum?